

Јавно предузеће за газдовање шумама „Србијашуме“ Београд

Ј.Д. „СРБИЈАШУМЕ“ п.о. Београд
ДЕО—ШУМСКО ГАЗДИНСТВО
„ТИМОЧКЕ ШУМЕ“—ВОЂЕВАП
Број: 2021/11
28. 10. 2024 год.
ВОЂЕВАП
Јавно предузеће за газдовање шумама
„Србијашуме“ са п.о. Београд
Број: 18019
Датум: 13. 11. 2024 год.
Нови Београд, Булевар Михајла Пупина 113

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА Спомеником природе „Лазарев кањон“

за 2025. годину

октобар, 2024. године

Редни број	САДРЖАЈ	Стр.
I	УВОД	3
II	ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА, УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ КОРИШЋЕЊА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	4
III	ЗАШТИТА, ОДРЖАВАЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ	4
1.	Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима	4
2.	Приоритетне мере и активности на управљању културно-историјским вредностима	7
3.	Управљање природним ресурсима	7
3.1.	Задаци и активности на заштити и управљању шумама	8
3.2.	Задаци и активности на заштити и управљању ловном и риболовном фауном	8
3.3.	Задаци и активности на заштити, развоју и управљању водама	10
3.4.	Задаци и активности на заштити, развоју и управљању пољопривредним земљиштем	10
3.5.	Задаци и активности на коришћењу споредних шумских производа	10
3.6.	Задаци и активности на мониторингу	10
IV	ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА	12
V	ПЛАНИРАЊЕ, ИЗГРАДЊА И УРЕЂЕЊЕ ПОДРУЧЈА	12
VI	ПРОМОЦИЈА ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	13
VII	САРАДЊА	14
VIII	ПОСЕБНИ ПОСЛОВИ И ЗАДАЦИ	15
IX	ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА	16

I УВОД

Влада Републике Србије је на основу Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, број 36/2009, 88/2010-испр., 14/2016, 95/2018-др.закон и 71/2021) и члана 42. став 1. Закона о влади („Сл. Гласник РС“ бр.55/05, 71/05-исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12-УС, 72/12, 7/14-УС, 44/14 и 30/18-др. Закон), донела *Уредбу о заштити Споменика природе „Лазарев кањон“* („Сл. гласник РС“ бр. 16/2000).

Споменик природе "Лазарев кањон" одликује се јединственим сплетом кречњачких кањонских долина импозантних димензија и изразитих морфолошких одлика, бројним и веома значајним спелеолошким објектима, интересантним појавама и процесима крашке циркулације вода, изузетном флористичком и фитоценолошком разноврсношћу, богатим и разноврсним животињским светом и изванредном предеоном разноликошћу и лепотом.

Заштићено подручје је сврстано у I категорију, а на подручју овог споменика природе успостављен је режим заштите II степена. Укупна површина споменика природе је 1.755,50 ha.

Споменик природе „Лазарев кањон“ налази се у обухвату еколошке мреже – еколошки значајног подручја „Кучајске планине“.

Управљање овим заштићеним подручјем поверено је Јавном предузећу за газдовање шумама „Србијашуме“ Београд. Непосредно управљање на терену, врши део предузећа Шумско газдинство „Тимочке шуме“ Бољевац, односно његова организациона јединица Шумска управа Бор.

Правни основ за израду Програма управљања СП „Лазарев кањон“ је члан 54. Закона о заштити природе, Уредба о заштити Споменика природе „Лазарев кањон“ и Уредба о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/2010).

Плански основ за израду Програма управљања СП „Лазарев кањон“ је План управљања СП „Лазарев кањон“ за период 2021-2030. године, на који је надлежно министарство издало сагласност број 353-02-00026/2021-04, од 30.03.2021.

План управљања СП „Лазарев кањон“, се остварује кроз годишње програме управљања, којима се детаљно и прецизно дефинишу задаци, радови и активности, организациони и материјално-финансијски услови њиховог извршења.

За израду програма управљања СП „Лазарев кањон“ за 2025. год. Министарство заштите животне средине издао је Решење бр. 002421720 2024 14850 004 002 501 100, 03.09.2024. год., које је саставни део овог документа.

II ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА, УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ КОРИШЋЕЊА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Основни циљ заштите, очувања и унапређења Споменика природе “Лазарев кањон” је да он остане уточиште богате и разноврсне дивље флоре и фауне, добро познат и изван граница Србије по својој јединствености у погледу геоморфолошких творевина – склопљене литице које достижу висину и преко 350м, спелеолошки објекти, међу којима су најпознатији пећине: Лазарева и Верњикица и на крају да буде лако доступан и добро посећен како би се иницирао одрживи развој локалне заједнице.

Заштита се спроводи предузимањем одређених мера, које ће као крајњи резултат имати следеће ефекте:

1. очување разноврсности флоре и фауне
2. очување геоморфолошких, хидролошких и спелеолошких одлика
3. очување и побољшање стања природних чиниоца животне средине,
4. функционисање споменика природе у области рекреације, туризма и образовања и уређење простора (изградња инфраструктуре, обележавање) ради обезбеђења подршке наведеним функцијама
5. препознатљивост природних вредности споменика природе и ван граница националне државе (промоција и популаризација)
6. одрживи развој и економски бенефит локалног становништва од радова на унапређењу и очувању споменика природе

III ЗАШТИТА, ОДРЖАВАЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

1. Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима

Чување Споменика природе „Лазарев кањон“ обављаће једно лице – чувар заштићеног подручја из шумске управе Бор. Чувар има положен стручни испит за чувара заштићеног подручја. Обавеза чувара споменика природе је спровођење Правилника о унутрашњем реду и чуварској служби СП “Лазарев кањон” (“Сл. гласник РС”, бр. 1/2014).

За пријављене активности у заштићеном подручју, управљач, у складу са Правилником о унутрашњем реду и чуварској служби СП “Лазарев кањон“, издаје сагласности и одобрења са одређеним додатним упутствима о понашању посетилаца и корисника. У оквиру ових упутстава је и обавеза организатора пријављених активности да благовремено обавести чувара заштићеног подручја о почетку активности и тиме обезбеди његово присуство.

Чувар по потреби присуствује активностима, контролише понашање посетилаца и корисника. Корисници и посетиоци споменика природе су дужни да се придржавају упутстава или налога чувара. Такође, чувар прати коришћење природних ресурса, стање флоре и фауне, сарађује са локалним становништвом, упозорава на евентуално кршење Правилника о унутрашњем реду и чуварској служби, даје савет за отклањање неправилности, пружа помоћ истраживачима и осталим посетиоцима и корисницима споменика природе.

Приликом констатовања одређене неправилности чувар је дужан да затражи хитно отклањање насталих штета од стране починилаца. Уколико то није могуће, чувар је у обавези да о утврђеној неправилности сачини службену белешку (записник) и благовремено је проследи реверном инжењеру у ШУ Бор. Уколико је потребно, чувар може одмах директно да обавести органе унутрашњег реда и затражи њихову асистенцију.

Чувар је дужан да сачини и службену белешку и када уочи промењено стање природних и створених вредности у споменику природе (промене у спелеолошким објектима, оштећења, одрони, сушење шума, пренамножење штетних инсеката, појаву фитопатолошких обољења, угинуће дивљачи, урушавање објекта, настанак дивљих депонија, загађење водотока, одрони на саобраћајницама, и сл.).

О свом раду чувар свакодневно води Дневник рада, у који уписује податке о извршеним дневним активностима (датум, локација, присутна лица, кратак опис радова). За свој рад чувар одговара реверном инжењеру и шефу шумске управе.

Ревирни инжењер контролише рад чувара, прегледа његов Дневник рада једном месечно и прослеђује по потреби информације шефу шумске управе и самосталном референту за заштиту животне средине ШГ“Тимочке шуме“ Бољевац.

Планирана средства за бруто зарада чувара заштићеног подручја (динара)		Извршилац посла
извор средстава	планирана средства	
МЗЖС:	1.080.000,00	Шумско газдинство „Тимочке шуме“ Бољевац
Управљач (накнаде):		
Управљач (соп. делатност):	120.000,00	
укупно	1.200.000,00	

Материјални трошкови чуварске службе за 2025. годину обухватају набавку горива за рад на терену и набавку две мобилне камере за видео надзор.

Планирана средства - материјални трошкови чуварске службе - гориво (динара)		Извршилац посла
извор средстава	планирана средства	
МЗЖС:		Шумско газдинство „Тимочке шуме“ Бољевац
Управљач (накнаде):		
Управљач (соп. делатност):	240.000,00	
укупно	240.000,00	

Планирана средства - материјални трошкови чуварске службе- камере 2ком (динара)		Извршилац посла
извор средстава	планирана средства	
МЗЖС:		Шумско газдинство „Тимочке шуме“ Бољевац
Управљач (накнаде):	144.000,00	
Управљач (соп. делатност):		
укупно	144.000,00	

Рад стручне службе – односи се на рад реверног инжењера при изради управљачких докумената, рад самосталног референта за заштиту животне средине при ШГ“Тимочке шуме“ Бољевац на: припреми, набавци и реализацији планираних активности, координисање и контролу рада чуварске службе, сарадњу са надлежним инспекцијама, Заводом за заштиту природе Србије, научним и стручним институцијама, локалном самоуправом, туристичком организацијом, удружењима грађана (планинари, спелеолози...), издавање сагласности и одобрења за активности које се планирају у заштићеном подручју, давање мишљења у вези нацрта планских докумената, итд., као и на рад осталих пратећих служби: финансијско комерцијална и служба за планирање газдовања.

Од управљачких докумената у 2025. години радиће се Програм управљања СП“Лазарев кањон“ за 2026. год. и Извештај о остварењу програма управљања СП“Лазарев кањон“ за 2025. год.

Планирани трошкови стручне службе на пословима израде управљачких докумената, организацији, контроли и спровођењу планираних активности су:

Планирана средства за бруто зарада стручне службе (израда управљачких докумената) (динара)		Извршилац посла
извор средстава	планирана средства	
МЗЖС:	80.000,00	Шумско газдинство „Тимочке шуме“ Бољевац
Управљач (накнаде):		
Управљач (сопствена делатност)		
укупно	80.000,00	

Планирана средства - материјални трошкови стручне службе (гориво) (динара)		Извршилац посла
извор средстава	планирана средства	
МЗЖС:		Шумско газдинство „Тимочке шуме“ Бољевац
Управљач (накнаде):		
Управљач (сопствена делатност)	40.000,00	
укупно	40.000,00	

Обележавање заштићеног подручја спровешће се у складу са Правилником о начину обележавања заштићених природних добара ("Сл. гласник РС", бр. 30/92, 24/94 и 17/96) по потреби.

Израда просторне базе података у ГИСу . Насатавља се рад стручне службе на изради просторне базе података и снимању на терену (1р).

Планирана средства - база података ГИС рад на терену (динара)		Извршилац посла
извор средстава	планирана средства	
МЗЖС:		Шумско газдинство „Тимочке шуме“ Бољевац
Управљач (накнаде):		
Управљач (сопствена делатност)	9.000,00	
укупно	9.000,00	

Управљање отпадом. У редовне активности управљања отпадом спадају: лоцирање илегалних депонија и контрола одлагања отпада ван места која су за то предвиђена. Поред наведеног ту је и редовно информисање локалног становништва и корисника заштићеног подручја у вези управљања отпадом. Планира се уклањање смећа из подручја од стране управљача.

Планирана средства за управљање отпадом (динара)		Извршилац посла
извор средстава	планирана средства	
МЗЖС:		Шумско газдинство „Тимочке шуме“ Бољевац
Управљач (накнаде):		
Управљач (сопствена делатност)	16.500,00	
укупно	16.500,00	

2. Приоритетне мере и активности на управљању културно- историјским вредностима

Међу историјским вредностима значајним са аспекта заштите Лазаревог кањона истичу се археолошки и палеонтолошки налази у пећинама. Лазарева пећина је археолошко налазиште са три културна слоја, са богатим фондом предмета од бакра, камена, бронзе и гвожђа (оружје, оруђе и накит) и другим материјалним траговима (остаци огњишта, стамбених објеката и сл.)

У склопу својих обавеза, по уговору о пословној сарадњи између управљача и општине Бор, општина Бор се стара и о пронађеним остацима прошлости.

3. Управљање природним ресурсима

Пошто се ово подручје налази у обухвату еколошке мреже Републике Србије, еколошки значајног подручја „Кучајске планине“ потребно је спровести мере заштите које су прописане Уредбом о еколошкој мрежи:

- забрањено је уништавање и нарушавање станишта, као и уништавање и узнемиравање дивљих врста
- забрањена је промена намена површина под природном и полуприродном вегетацијом (шуме, ливаде, пашњаци, тршћаци..)
- предузети мере за спречавање, смањење, контролу и санацију свих облика загађивања

У споменику природе су на основу Правилника о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим и за заштиту приоритетним типовима станишта („Сл.Гласник РС“ бр. 35/2010) издвојени следећи за заштиту приоритетни типови станишта :

КОД	СТАНИШТЕ	НАТУРА	ЕМЕРАЛД	НАЦИОНАЛНО
A2.91	Шуме белобрабића (<i>Carpinus orientalis</i>)		!41.8	Frag(B)
A3.21	Брдска шума букве и китњака	91W0	!41.1	End/Frag(B)
A5.11	Шуме црног бора	*9530	!42.6	
D1.21	Пећине са субтроглофилним кичмењацима	8310	!65	End/Frag(A)

* - приоритетно NATURA 2000 станиште; !- селектовано EMERALD станиште; End – станиште доминантно изграђено од ендемичних врста биљака; Frag (A) – фрагилно станиште услед функционалне непостојаности и осетљивости на деградацију; Frag (B) – фрагилно станиште услед слабе и споре обновљивости

Шумска станишта приоритетна за заштиту A2.91, A3.21 и A5.11. Станишта која су издвојена за приоритетну заштиту биће идентификована на терену на основу катрографског приказа из Решења Завода за заштиту природе Србије и у њима ће се, поред мера дефинисаних у Уредби о проглашењу, примењивати и остале мере за заштиту као што су: обезбеђење неопходног броја старих, сувих дубећих стабала, очување рубова шуме и остављање малих непосечених површина приликом редовних сеча.

Пећине са субтроглофилним кичмењацима D1.21. Основна мера заштите ових станишта је обезбеђење несметаног одвијања природних процеса у њима. Уредбом о проглашењу већ је забрањен улазак у ова станишта без пратње овлашћених лица. Део Лазареве пећине се туристички користи по утврђеним условима који минимализују утицај човека на природне процесе у пећини. Све друге радње у овим стаништима (истраживања, снимања, ванредне посете неуређеним објектима за туристе) одвијају се уз обезбеђење услова заштите природе.

3.1. Задаци и активности на заштити и управљању шумама

Државним шумама и шумским земљиштем на подручју споменика природе газдује ЈП „Србијашуме“ Београд. У оквиру споменика природе налазе се делови газдинских јединица „Малиник I“ (одељења 1-20. и део 34.) и „Злотске шуме“ (одељења 1-12.).

Радови у државним шумама врше се на основу десетогодишњих планова - Основе газдовања шумама. Приватним шумама се газдује на основу годишњег Привременог програма газдовања у шумама сопственика на територији општине Бор.

Сви плански документи су усаглашени са Планом управљања Спомеником природе „Лазарев кањон“, односно са мерама заштите које су одређене Уредбом о заштити Споменика природе „Лазарев кањон“.

3.2. Задаци и активности на заштити и управљању ловном и риболовном фауном

СП „Лазарев кањон“ налази на територији два ловишта: делом на територији ловишта „Злот“ на површини од око 1.100ха и делом на територији ловишта „Брезовица“ на површини од око 600ха. Ловиште „Злот“ дато је на газдовање Јавном предузећу за газдовање шумама „Србијашуме“ Београд, док је ловиште „Брезовица“ дато на газдовање Предузећу за рибарство „ВРШАЧКИ РИТОВИ доо“ из Вршца.

Према члановима 47. и 48. Закона о дивљачи и ловству („Службени гласник РС” број: 18/2020 и 95/2018-др.закон), ловна основа за ловиште које се налази у националним парковима и другим заштићеним природним добрима мора бити усклађена са прописима којима се уређују мере заштите и начин коришћења националног парка и прописима којима се уређује заштита природе.

Примену Закона о дивљачи и ловству, односно надзор врши Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, преко своје инспекцијске службе.

Уредбом о заштити Споменика природе Лазарев кањон, лов дивљачи је забрањен, осим за потребе одржавања здравственог стања и бројности популације дивокозе.

Надзорни одбор ЈП «Србијашуме» је донео Одлуку о укидању рибарског подручја «Лазарев кањон» у оквиру Споменика природе «Лазарев кањон» број 121/2021-11, од 26.10.2021. год. Сагласност на ову Одлуку дало је и надлежно министарство за заштиту животне средине број 324-07-164/2021-04, од 22. новембра 2021. год.

Рибарско подручје се укида због специфичности тока и хидролошког режима, јер долази до потпуног недостатка воде у периоду од јуна до краја септембра које условљава нестабилност рибље заједнице и немогућност издвајања посебног станишта и због изузетно мале густине популације јер је ток реке кратак (констатоване су три врсте рибе).

Управљач се обавезује да у оквиру граница споменика природе пропише забрану риболова, осим у научноистраживачке сврхе.

3.3. Задаци и активности на заштити, развоју и управљању водама

У оквиру СП «Лазарев кањон» налази се водоток Лазарева река. У питању је је водоток II реда. Стално је под водом тек од акумулације (која се пуни углавном из врела испод улаза у Лазареву пећину). Узводно су повремени водотоци тј. напуштена корита која повремени плаве при обилним падавинама.

У 2025. год. вршиће се испитивање површинских вода Лазареве реке, односно основна хемијска и микробиолошка анализа воде.

Планирана средства за мониторинг површинских вода Лазареве реке (динара)		Извршилац посла
извор средстава	планирана средства	
МЗЖС:		Изабрани понуђач у поступку јавне набавке
Управљач (накнаде):		
Управљач (сопствена делатност)	15.000,00	
укупно	15.000,00	

На Лазаревој реци је брана са језерцетом за снабдевање водом пастрмског рибњака који се налази низводно на око 300м и који је активан. Према Закону о водама («Службени гласник РС» број 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018-др.закон) за управљање водама II реда надлежна је јединица локалне самоуправе, односно у овом случају Град Бор.

Због пресушивања акумулације код Лазареве пећине 2023.год. је по набавци управљача Рударско геолошки факултет израдио „Пројект примењених хидрогеолошких истраживања ради дефинисања утицаја рада „Злотског извороришта“ обухваћеног бунарима Б-7, Б-8 и Б-9 на издашност некаптираног врела испод Лазареве пећине“.

Предрачун трошкова пројекта предвиђа укупан износ за реализацију од 1.741.000 до 2.658.000 дин. у зависности од опреме која би се користила. Управљач ће покушати да обезбеди средства за реализацију овог пројекта од 2026. год.

3.4. Задаци и активности на заштити, развоју и управљању пољопривредним земљиштем

У 2025. год. наставља се контрола пољопривредних активности у СП “Лазарев кањон“ у циљу утврђивања потреба локалног становништва и евентуалне израде пројекта унапређења пољопривреде уколико се за то укаже потреба, односно интересовање локалних пољопривредних произвођача.

3.5. Задаци и активности на коришћењу споредних шумских производа

У заштићеном подручју сакупљање дивљих врста флоре, фауне и гљива регулисано је тако, да само управљач може да од надлежног Министарства добије дозволу са дефинисаним количинама, временом и начином коришћења.

3.6. Задаци и активности на мониторингу

Мониторинг општег здравственог стања и РТЕ врста (*Rare, Threatened and Endangered Species*) је обавеза управљача, који је и корисник државних шума, које се делом налазе у подручју. Сертификација подразумева редовну контролу газдовања од стране Forest Stewardship Council-a.

Овај мониторинг спроводе дипломирани инжењери шумарства – реверни инжењери, запослени код управљача и подразумева систематско праћење стања дивље флоре и фауне, а посебно заштићених и строго заштићених врста.

Посебна пажња биће посвећена кључним заштићеним врстама: **дредовац** (*Leucosium vernum*), **девесиљ** (*Ferula heuffelii*), **игличасти различак** (*Centaurea triniifolia*), **длакава сипаница** (*Herniaria hirsute*), **каћунак зовин** (*Dactylorhiza sambucina subsp. Sambucina*), **мало балочче** (*Gagea minima*), **бабалушка** (*Sternbergia colchiciflora*), **чистац** (*Sideritis montana subsp. Montana*), **српска рамонда** (*Ramonda serbica*), **сури орао** (*Aquila chrysaetos*), **сиви соко** (*Falco peregrinus*), **бела чиопа** (*Tachymarptis melba*), **медвед** (*Ursus ursus*), **дивокоза** (*Rupicapra rupicapra*).

Средства за овај мониторинг нису посебно планирана

Мониторинг лампенфлоре у Лазаревој пећини. У 2025. год. наставља се мониторинг лампен флоре, како би се на даље утврдио утицај расвете на појаву лампен флоре.

Мониторинг има за циљ да утврди степен оштећења насталих развојем лампенфлоре, утврди узроке развоја лампенфлоре у Лазаревој пећини, утврди динамику развоја лампенфлоре, утврди квалитативни и квантитативни састав лампенфлоре установи протокол који се може користити.

Фототрофни микроорганизми који се развијају око вештачког осветљења у туристичким пећинама (лампенфлора) и који насељавају стеновити супстрат пећина продукују супстанце које тај супстрат оштећују и временом доводе до његове детериорације. Што је биофилм боље развијен, постоји већа опасност од нарушавања структуре стеновитог супстрата у пећинама и детериорације пећинског накита. Лампенфлора мора бити строго под контролом и њен мониторинг треба да се спроводи редовно, а у случају наглог развоја, треба реаговати адекватним методама.

Планирана средства за мониторинг лампенфлоре (динара)		Извршилац посла
извор средстава	планирана средства	
МЗЖС:		Изабрани понуђач у поступку јавне набавке
Управљач (накнаде):	150.000,00	
Управљач (сопствена делатност)		
укупно	150.000,00	

Мониторинг склоништа и популација слепих мишева у Лазаревој пећини и пећини Верњици. Носилац пројекта је Природњачки музеј у Београду и Институт за биолошка испитивања „Синиша Станковић“ из Београда.

Мониторинг орнитофауне – за 2025. год. планира се завршетак мониторинга фауне птица у СП „Лазарев кањон“ и публикување резултата мониторинга за период 2021-2025. год.

Мониторинг се врши по утврђеној методологији из 2021. год., а то подразумева следеће:

- Инвентаризација фауне птица у СП „Лазарев кањон“ у току 2025. године, са посебним акцентом на фауну птица гнездачица;
- Прикупљање података коришћењем мобилне теренске апликације „Теренска“
- Истраживање методом трансеката и стоп тачака.
- Бележење атлас кодова гнезђења по методологији која је коришћена за Европски атлас птица гнездачица (European Breeding Bird Atlas 2 – EBBA2);
- Мапирање и израда мапе распрострањења, користећи као подлогу сателитске или авионске карте. Мапа распрострањености са категоријама присутности (могуће гнездење, вероватно гнездење, потврђено гнездење);
- Формирање пратеће фотодокументације (где то буде могуће);

Очекивани резултати: (Годишњи Извештај) прелиминарни преглед орнитофауне заштићеног подручја; преглед фауне птица гнездачица значајних за заштиту природе на националном и међународном нивоу, са подацима о распрострањењу и предлог за очување и унапређење стања њихових станишта; фотодокументација у електронском облику; база података (ексел формат извезен из мобилне апликације „Теренска“); мапа распрострањења;

Планирана средства за мониторинг орнитофауне (динара)		Извршилац посла
извор средстава	планирана средства	
МЗЖС:	360.000,00	Изабрани понуђач у поступку јавне набавке
Управљач (накнаде):		
Управљач (сопствена делатност)		
укупно	360.000,00	

С обзиром да је мониторингом у 2023. год. утврђено присуство, између осталог и правца (*Crex crex*) и дугорепе сове (*Strix uralensis*) посебна пажња мониторинга биће посвећена овим врстама.

IV ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА

Спелеолошка истраживања. Спелеолошка истраживања у споменику природе је у последњих 20ак година спроводио и координирао Планинарско спортски екстрем клуб „Rock and Ice“ из Бора. Истраживања се изводе у складу са Решењем за извођење спелеолошких истраживања у СП „Лазарев кањон“ број 020-672/4, од 27.04.2021, које је издао Завод за заштиту природе Србије.

Планирана средства за спелеолошка истраживања (динара)		Извршилац посла
извор средстава	планирана средства	
МЗЖС:		Изабрани понуђач у поступку јавне набавке
Управљач (накнаде):	120.000,00	
Управљач (сопствена делатност)		
укупно	120.000,00	

Од образовних активности у СП „Лазарев кањон“ сваке године се реализују **стручне екскурзије студената четврте године Биолошког факултета из Београда**.

Планирају се и активности којима би се анимирала посета заштићеном подручју школске деце из школа у којима се одржавају презентације о заштићеном подручју.

V ПЛАНИРАЊЕ, ИЗГРАДЊА И УРЕЂЕЊЕ ПОДРУЧЈА

За 2025. год. планира се: замена дотрајалих инфо табли 3 ком (2 велике инфо табле код шумске управе Бор и на Дубашници и 1 средња инфо табла код Лазареве пећине) и кошење растиња око табли и мобилијара и на стазама.

Планирана средства за замена дотрајалих инфо табли 3 ком (динара)		Извршилац посла
извор средстава	планирана средства	
МЗЖС:		ШГ Ужице (израда и превоз) ШГ Тимочке шуме (постављање) или Изабрани понуђач у поступку ЈН
Управљач (накнаде):	127.000,00	
Управљач (сопствена делатност)		
укупно	127.000,00	

Планирана средства за уклањање растиња - кошење (динара)		Извршилац посла
извор средстава	планирана средства	
МЗЖС:		Шумско газдинство „Тимочке шуме“ Бољевац
Управљач (накнаде):		
Управљач (сопствена делатност)	40.000,00	
укупно	40.000,00	

Трошкови се односе на зараде радника управљача и гориво.

VI ПРОМОЦИЈА ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Планира се организовање и учешће у акцијама поводом обележавања Светског дана шума (21. март), Дана заштите природе (11. април), Светског дана заштите биодиверзитета (22. мај), Светског дана заштите животне средине (5. јун), Европски дан слепих мишева (25. август), Светског дана туризма (27. септембар), Европске недеље шума (крајем октобра), Дан заштите динарида (7. Октобар), Светског дана планина (11. децембар), и Недеље Геопаркова у првој седмици јуна месеца.

Управљач планира презентацију и промоцију вредности заштићеног подручја кроз учешће у акцијама обележавања еколошких датума, кроз предавања у вези заштићених подручја, заштите природе и културне баштине и учешћем на традиционалним манифестацијама.

Планирана средства за учешће на традицион. манифестацији (динара)		Извршилац посла
извор средстава	планирана средства	
МЗЖС:		Шумско газдинство „Тимочке шуме“ Бољевац
Управљач (накнаде):		
Управљач (сопствена делатност)	30.000,00	
укупно	30.000,00	

Планирана средства за предавање у школама (динара)		Извршилац посла
извор средстава	планирана средства	
МЗЖС:		Шумско газдинство „Тимочке шуме“ Бољевац
Управљач (накнаде):		
Управљач (сопствена делатност)	30.000,00	
укупно	30.000,00	

У циљу очувања, унапређења, туристичке валоризације и одрживог развоја подручја управљач се предузимати активности на сталном информисању и подизању нивоа свести локалне заједнице о заштићеним подручјима у окружењу и могућностима које та околност отвара по питању руларног развоја.

Поред тога управљач ће пружати подршку активностима локалног становништва, које су у корист очувања унапређења, туристичке валоризације и одрживог развоја подручја, кроз промоцију локалних традиционалних производа и услуга и кроз учешће на заједничким пројектима.

Управљач ће у сарадњи са Туристичком организацијом Бор, са представницима села Злот и Подгорац, радити на дефинисању улоге локалне заједнице у будућем развоју овог подручја у туристичком смислу, а у вези категоризације смештаја, развоја и производње локалних и традиционалних производа и сл.

ТУРИСТИЧКА ВАЛОРИЗАЦИЈА ПЕЋИНА У споменику природе врши се туристичко коришћење две најпознатије пећине у подручју. За обе пећине израђени су елаборати о организацији и извођењу посета у складу са условима заштите природе.

До Лазареве пећине долази се асфалтним путем од села Злот. Лазарева пећина је туристички опремљена за посете без посебних услова за опрему посетилаца. Дужина стаза којим се крећу посетиоци је око 700м. Стаза је кружна и за обилазак је потребно 20ак минута до пола сата. Максималан број група у току дана је 10, а број посетилаца у групи до 30. У пећини је постављена лед расвета дуж стаза и на одређеним атрактивним локацијама како би се истакла лепота пећинског накита. Туристичка инфраструктура се редовно одржава. Испред пећине је сувенирница у којој сепродају сувенири и улазнице за посету пећинама.

Верњикица је удаљена 1,5км од Лазареве пећине и до ње се долази пешачењем. Просечно време за одлазак до Верњикице је око 45мин. Дobar део стазе је под успоном, тако да је потребна одређена физичка спремност. За повратак од Верњикице до Лазареве пећине потребно је око 30 мин. У Верњикици посете су организоване у полууређеним условима („semiwildcaving“) где се мање групе посетилаца (максимално 12) у пратњи водича, крећу постојећим бетонским стазама у потпуном пећинском мраку, само уз помоћ чеоних лампи на шлемовима. У току дана могуће су максимално 3 посете. Дужина стазе кроз Верњикицу је око 1км. Обилазак траје макс 120мин, тако да за одлазак, обилазак и повратак из Верњикице је потребно око 3 х.

Због исказане заинтересованости Града Бора, између управљача и локалне самоуправе направљена је пословна сарадња у којој је Град Бор преузео туристичко коришћење ових пећина, односно организовање посета и њихову промоцију преко Туристичке организације Бора. ЈП „Србијашуме“ као управљач овог заштићеног подручја контролише активности Града Бора које су дефинисане посебним међусобним уговором и поступа у складу са својим овлашћењима и обавезама.

VII САРАДЊА

У циљу реализације планираних активности управљач ће 2025. године наставити сарадњу са локалном туристичком организацијом и еколошким удружењима, а све у циљу промовисања заштите природе и заштићеног подручја, као и у циљу заједничких активности на очувању и унапређењу простора.

Посебну пажњу управљач ће посветити сарадњи са локалним становништвом .

Ради остваривања постављених циљева неопходна је и сарадња са осталим субјектима попут: Министарство заштитт животне средине, Завод за заштиту природе Србије.

VIII ПОСЕБНИ ПОСЛОВИ И ЗАДАЦИ

Противпожарна заштита организоваће се у складу са одредбама Закона о заштити од пожара, Закона о заштити природе и Закона о шумама.

У оквиру против пожарне заштите управљач ће реализовати активна дежурства у критичним периодима у току године за избијање. Поред тога, као и сваке године Шумска управа Бор врши ажурирање Плана заштите од пожара (списак људства и опреме). План заштите од пожара садржи и поступке узбуњивања у акцидентним ситуацијама.

Планирана средства за против пожарну заштиту (динара)		Извршилац посла
извор средстава	планирана средства	
МЗЖС:		Шумско газдинство „Тимочке шуме“ Бољевац
Управљач (накнаде):		
Управљач (сопствена делатност)	38.000,00	
укупно	38.000,00	

Трошкови провизије за промет који се реализује преко рачуна/подрачуна код управе за трезор у 2024. год.

Планирана средства за провизију (динара)		Извршилац посла
извор средстава	планирана средства	
МЗЖС:		Шумско газдинство „Тимочке шуме“ Бољевац
Управљач (сопствена делатност)	1.000,00	
укупно	1.000,00	

IX ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Према Закону о заштити природе („Службени гласник РС“, број 36/09, 88/10, 91/10 – испр., 14/2016, 95/2018 и др. Закони и 71/2021) финансирање заштићеног подручја обезбеђује се из: средстава буџета Републике Србије, аутономне покрајне, односно јединице локалне самоуправе; накнаде за коришћење заштићеног подручја; осталих буџетских средстава; прихода остварених у обављању делатности и управљања заштићеним подручјем; обезбеђених средстава за реализацију програма, планова и пројеката у области заштите природе; средстава донација, поклона и помоћи; осталих извора финансирања у складу са законом.

За реализацију Програма управљања СП „Лазарев кањон“ за 2025. годину, планирана су **укупна средства у износу од 2.753.900,00 динара**, од чега је 55% учешће средстава Буџета Републике Србије у износу од 1.520.000,00 динара и 45% учешће средстава управљача односно 1.233.900,00 дин. и то од обављања делатности 563.500,00 динара и из накнада за коришћење заштићеног подручја 670.400,00 динара.

Прилог: Финансијски план - Табела прихода и табела планираних расхода.

Сам. референт за заштиту животне средине

Силвана Николић, дипл.инг.шум.

ДИРЕКТОР

ШГ «Тимочке шуме» Бољевац

Борислав Јолчић, дипл.инг.шум.

**ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2025. ГОДИНУ – Табела прихода за заштићено подручје Споменик природе
"Лазарев кањон"**

Ред.број	Извори прихода	Износ у динарима
1.	Средства Буџета Републике Србије	1,520,000.00
	1.1. Министарство заштите животне средине	1,520,000.00
	1.2. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Управа за шуме	
	1.3. Остала средства Републике Србије	
2.	Сопствени приходи	1,233,900.00
	2.1. Приходи од обављања делатности	563,500.00
	2.2. Приходи од накнада за коришћење заштићеног подручја	670,400.00
	2.3. Остали сопствени приходи	
3.	Средства буџета јединице локалне самоуправе	0.00
4.	Средства донација, поклона и помоћи	0.00
5.	Остала средства	0.00
	Укупно приходи	2,753,900.00

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2025. ГОДИНУ – Табела планираних расхода заштићеног подручја СП''Лазарев кањон''

	Врста расхода	Извори и износи средстава (у динарима)					Укупно
		Буџет РС	Сопствена средства	Буџет јединице локалне самоуправе	Приходи од донација, поклона и помоћи	Средства из накнада	
А.	А Чување, одржавање и презентација заштићеног подручја						
	А.1. Чуварска служба	1,080,000.00	360,000.00			144,000.00	1,584,000.00
	А.1.1. Бруто зараде чувара	1,080,000.00	120,000.00				1,200,000.00
	А.1.2. Материјални трошкови чуварске службе - гориво		240,000.00				240,000.00
	А.1.3. Материјални трошкови чуварске службе - опрема 2 мобилне видео камере за надзор					144,000.00	144,000.00
	А.2. Стручна служба	80,000.00	40,000.00				120,000.00
	А.2.1. Бруто зараде стручне службе - израда управљачких докумената и реализација програма управљања	80,000.00					80,000.00
	А.2.2 Материјални трошкови стручне службе - гориво		40,000.00				40,000.00
	А.3 Одржавање подручја		63,500.00			113,400.00	63,500.00
	А.3.1 Обележавање подручја - израда базе података у ГИСу - рад на терену		9,000.00				9,000.00
	А.3.2 Управљање отпадом - уклањање смећа		16,500.00				16,500.00
	А.3.3 Против пожарна заштита - активна дежурства и план заштите		38,000.00				38,000.00
	А.3.4 Одржавање подручја - набавка алата - моторни кресач грана					113,400.00	
	А.4. Презентација заштићеног подручја		60,000.00				60,000.00
	А.4.1 Учешће на традиционалним манифестацијама		30,000.00				30,000.00
	А.4.2 Предавање у школама (заштита природе и животне средине) - обележавање еколошких датума		30,000.00				30,000.00
	Укупно А	1,160,000.00	523,500.00			257,400.00	1,940,900.00
Г.	Г.Праћење и унапређење стања заштићених подручја						
	Г.1 Мониторинг флоре - лампенфлора					150,000.00	150,000.00
	Г.2 Мониторинг фауне - птице	360,000.00					360,000.00
	Г.3 Мониторинг воде, ваздуха и земљишта - хемијска и микробиолошка анализа воде Лазареве реке					15,000.00	15,000.00
	Г.4 Спелеолошка истраживања					120,000.00	120,000.00
	Укупно Г	360,000.00				285,000.00	645,000.00
Д.	Д.Уређење простора и одрживо коришћење природних ресурса						
	Д.1 Замена дотрајалих инфо табли Зком- 2 велике инфо табле код шумске управе и на Дубашници и 1 средња инфо табла код Лазареве пећине					127,000.00	127,000.00
	Д.2 Уклањање растиња- кошење дуж стаза, око мобилијара, табле, на јавним местима и сл.		40,000.00				40,000.00
	Укупно Д.		40,000.00			127,000.00	167,000.00
Е.	Некатегорисани послови - провизија					1,000.00	1,000.00
Укупно планирани расходи		1,520,000.00	563,500.00			670,400.00	2,753,900.00
		% 55.2	20.5			24.3	100

СПОМЕНИК ПРИРОДЕ "ЛАЗАРЕВ КАЊОН"

РАСПОДЕЛА ОБЕЗБЕЂЕЊА ПОТРЕБНИХ РАСХОДА У 2025. ГОДИНИ		
	Врсте расхода: БРУТО ЗАРАДА ЧУВАРА	
А.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	120,000.00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0.00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	1,080,000.00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.	бруто зараде једног чувара	1,080,000.00
1.2.		
2	<i>Трошкови пројектних активности</i>	
2.1		
2.2		
	УКУПНО расходи:	1,200,000.00
	Врсте расхода: БРУТО ЗАРАДЕ СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ	
А.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0.00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	80,000.00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.	бруто зарада осталог особља	80,000.00
1.2.		
2	<i>Трошкови пројектних активности</i>	
2.1		
2.2		
	УКУПНО расходи:	80,000.00
	Врсте расхода: Мониторинг фауне - птице	
А.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0.00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	360,000.00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.		
1.2.		
2	<i>Трошкови пројектних активности</i>	
2.1	активност се спроводи путем јавне набавке услуга - треће лице	360,000.00
2.2		
	УКУПНО расходи:	360,000.00

19. 09. 2024

Србија
шуме и јас

Република Србија
МИНИСТАРСТВО

ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 002421720 2024 14850 004 002 501 100

Датум: 3.9.2024. године

Немањина 22-26

Београд

Јавно предузеће за газдовање шумама
„Србијашуме“ са п.о. Београд

Број: 14108

Датум: 19.09.2024. год.

Нови Београд, Булевар Михајла Пупина 113

На основу члана 9. став 8. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 - исправка, 14/16, 95/18-др. закон и 71/21), члана 23. став 2. и 24. Закона о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18-др. закон и 47/18), члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење и 2/23-УС), Уредбе о режимима заштите („Службени гласник РС”, број 31/12), Уредбе о еколошкој мрежи („Службени гласник РС”, број 102/10) и Уредбе о заштити споменика природе „Лазарев кањон” („Службени гласник РС”, број 16/00), а решавајући по захтева ЈП „Србијашуме”, за издавање решења о условима заштите природе, Министарство заштите животне средине, државни секретар Сара Павков, по Решењу о овлашћењу број 001737340 2024 14850 008 005 000 001 од 23.5.2024. године, доноси:

РЕШЕЊЕ о условима заштите природе

На основу Стручне основе 03 бр. 022-3217/2 од 3.9.2024. године и Планом управљања Спомеником природе „Лазарев кањон” 2021-2030 година, утврђено је да Управљач - Јавно предузеће „Србијашуме”, планира израду Програма управљања Споменика природе „Лазарев кањон” за 2025. Годину, а који може извести под следећим условима:

- 1) Програм управљања усагласити са Уредбом о заштити Споменика природе „Лазарев кањон”, Законом о заштити природе и Планом управљања заштићеног подручја за период 2021-2030. година;
- 2) Планирати израду и других управљачких докумената (нпр. извештај о остваривању годишњег програма управљања - сажет приказ реализације и др.);
- 3) Мере заштите, очувања, уређења и унапређења заштићеног подручја спроводити у складу са прописаним режимом заштите;
- 4) Обележавање заштићеног подручја планирати у складу са Правилником о начину обележавања заштићених природних добара („Службени гласник РС”, бр. 30/92, 24/94 и 17/96);
- 5) С обзиром на то да се предметно подручје налази у обухвату еколошке мреже Републике Србије, еколошки значајног подручја „Кучајске планине”, потребно је придржавати се мера заштите прописаних Уредбом о еколошкој мрежи, посебно следећих:
 - забрањено је уништавање и нарушавање станишта, као и уништавање и узнемиравање дивљих врста;
 - забрањена је промена намена површина под природном и полуприродном вегетацијом (шуме, ливаде, пашњаци, тршњаци итд.);

- забрањена је промена мофролошких и хидролошких особина подручја од којих зависи функционалност коридора;
- предузети мере којима се обезбеђују спречавање, односно смањење, контрола и санација свих облика загађивања;

6) На овом подручју присутни су станишни типови брдске шуме букве (*Fagus moesiaca*) и китњака (*Quercus petraea*) (91 W0), шума црног бора (*Pinus nigra*) (*9530), шуме белобрабића (*Carpinus orientalis*) (A2.91), пећине са субтроглофилним кичмењацима (8310), који према Правилнику о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта, представљају фрагилна станишта, па је у складу са Правилником потребно планирати мере неопходне за њихово очување, и у оквиру израде базе података картирати и направити полигоне њиховог распрострањења;

7) Програмом спровести следеће активности на праћењу и унапређењу стања заштићеног подручја, мониторинг: здравственог стања шума, површинских вода (основна хемијска и микробиолошка анализа), фаунте птица и лампенофлоре и реализацију спелеолошких истраживања у Лазаревом кањону;

8) Неопходно је пратити стање природних вредности подручја и планирати мониторинг популација кључних врста и њихових станишта, а посебну пажњу обратити на сурог орла (*Aquila chrysaetos*) и сивог сокола (*Falco peregrinus*) као и строго заштићене и заштићене биљне врсте: дремовац (*Leucosium vernum*), девесил (*Ferula heuffelii*), игличасти различак (*Centaurea triniifolia*), длакава сипаница (*Herniaria hirsuta*), кађунак зовин (*Dactylorhiza sambucina* subsp. *sambucina*), мало балоче (*Gagea minima*), бабалушка (*Sternbergia colchiciflora*), чистац (*Sideritis montana* subsp. *montana*), српска рамонда (*Ramonda serbica*) чија станишта је неопходно сачувати и пратити бројност њихових популација;

9) На овом подручју забележене су колоније слепих мишева и то: дугопрсти вечерњак (*Myotis capaccinii*), средоземни потковичар (*Rhinolophus blasii*), јужни потковичар (*Rhinolophus euryale*) и дугопрсти вечерњак (*Myotis capaccinii*), чије популације треба пратити. Такође је забележено присуство медведа (*Ursus arctos*) и дивокозе (*Rupicapra rupicapra*), као и три врсте бескичмењака: *Micropterna testacea*, *Potamophylax cingulatus*, *Brachyptera seticornis*. Све наведене врсте су заштићене на основу Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива, па је у складу са тим неопходно предузимање свих мера и активности на управљању њиховим популацијама;

10) Програмом дефинисати активности на заштити и управљању шумама (заштита шума од сушења, мониторинг сипаца поткорњака, противпожарна заштита), пегу и обнављање шума - негововање засада и пошумљених површина и површина насталих процесом сушења шума, као и сакупљање семена и производњу садног материјала, планирање и уређивање шума, премер шума, коришћење шума - спровођење годишњих редовних планова сеча обнављања и плана проредних сеча у складу са основама газдовања и програмима газдовања шумама сопственика;

11) Програмом дефинисати активности на заштити ловне фауне у складу са Годишњим планом газдовања ловиштем. Утврдити бројно стање дивљачи по врстама, планирати развој популација дивљачи у току ловне године, урадити план набавке и утрошка хране и план одстрела, предвидети активности службе у циљу спречавања узнемиравања, уништавања станишта, противзаконитог коришћења и сличних радњи у ловишту;

12) У односу на фауну риба, уз очување хидролошког режима, морфолошких и хидролошких особина акватичних екосистема Лазаревог кањона, дефинисати мере

заштите риблиг фонда и предвидети мониторинг стања популација присутних риблих врста;

13) Уколико је заштићено подручје истовремено и рибарско подручје, неопходно је дефинисати активности у циљу заштите риболовног подручја и ихтиофауне у складу са Програмом управљања рибарским подручјем који мора бити усаглашен са Планом управљања и другим управљачким актима;

14) Пратити очуваност својстава идентификованих посебних станишта риба, функционалност миграторних путева риблиг фонда и негативне антропогене утицаје на врсте и станишта акватичних екосистема;

15) Евидентирати постојеће објекте за аквакултуру, изграђене и у фази изградње преграде/броне које ометају или спречавају миграцију риба и других акватичних организама, и пратити функционалност објеката са изграђеним риблим стазама. Евидентирани хидротехничке објекте приказати у годишњем извештају;

16) Утврдити присуство инвазивних врста биљака, мапирање њихових станишта, планирање мера на контроли њиховог ширења и сузбијања;

17) Успостављање посета пећини Верњикици мора бити ограничено (до 5 људи плус водич), како се не би реметила фауна слепих мишева и других пећинских организама;

18) Приликом извођења радова и активности на уређењу простора (кошење излетишта, видиковаца, стаза, и израда ложиста) није дозвољена сеча или оштећивање високе вегетације;

19) Предвидети редовно одржавање прилаза Лазаревој пећини;

20) Организовати презентацију заштићеног подручја штампањем промотивног материјала и информисањем кроз јавна гласила;

21) Предвидети научноистраживачки рад који ће се заснивати на спровођењу различитих специјалистичких и мултидисциплинарних истраживања (нпр. наставак истраживања лептира, мониторинг угрожених и ретких врста биљака и животиња, евидентирање и мониторинг типова станишта од значаја за заштиту на националном и међународном нивоу – Натура 2000 станишта и сл.), који би се изводили према посебним пројектима и програмима, уз дозволу Министарства заштите животне средине. Приликом давања сагласности институцијама за научноистраживачки рад захтевати извештај о резултатима истраживања са табеларним приказом спискова врста и станишта који су били предмет истраживања и пратећим подацима (научни назив врсте, датум налаза, географска позиција, назив локалитета, бројност и други параметри везани за специфичне организме или станишта, као и назив организација или истраживача/сакупљача података);

22) Спелеолошка истраживања у Лазаревом кањону могу се реализовати само по прибављеном решењу о условима заштите природе;

23) Обезбедити услове за организовање и реализацију научно-истраживачких, културних, информативно-промотивних, пропагандних и других активности;

24) Организовати сарадњу са службама у граду Бору и општини Бољевац (посебно инспекцијским службама, туристичким организацијама, службама за урбанизам и грађевинарство) као и са локалним становништвом (подршка у одржавању локалних путева и јавних површина, у управљању отпадом, традиционалних манифестација, едукација локалног становништва у погледу руралног развоја) ради очувања и унапређења заштићеног подручја;

25) Предвидети спречавање активности које могу нарушити вредности заштићеног подручја, и стимулирати развој активности и делатности које су дозвољене на заштићеном подручју, а у складу са принципима одрживог развоја;

26) Обезбедити услове, мишљења и сагласности од свих надлежних органа, организација и установа за све радове на заштићеном природном добру;

27) Евиденцију надзора над спровођењем услова и мера заштите природе приказати у годишњем извештају;

28) Предвидети формирање, односно ажурирање постојеће базе података у функцији управљања, коришћења и мониторинга стања у заштићеном подручју (база података створених и природних вредности). Прикупљени подаци током године морају бити саставни део годишњег извештаја реализације програма управљања и као такви достављени Заводу на увид;

29) Ови услови не ослобађају подносиоца захтева да прибави и друге услове, дозволе и сагласности предвиђене позитивним прописима.

Образложење

ЈП „Србијашуме”, ул. Булевар Михајла Пупина 113, 11070 Нови Београд, упутило је захтев број 10881 од 18.07.2024. године Министарству заштите животне средине, за израду Програма управљања Спомеником природе „Лазарев кањон” за 2025 годину.

На основу члана 9. став 5. Закона о заштити природе, по захтеву Министарства заштите животне средине, Завод за заштиту природе Србије издао је Стручну основу (број 03 бр. 022-3217/2 од 3.9.2024. године) по предметном захтеву.

Према достављеном захтеву утврђено је да се планира израда Програма управљања заштићеним подручјем Споменик природе „Лазарев кањон” за 2025 годину, којим се предвиђају следеће активности: чување заштићеног подручја (спровођење Правилника о унутрашњем реду и чуварској служби, набавка опреме и средстава за функционисање чуварске службе и усавршавање чуварске службе), одржавање заштићеног подручја (израда управљачких докумената и одржавање базе података у ГИС-у, обележавање подручја, уклањање смећа и противпожарна заштита - активна дежурства), презентација заштићеног подручја (организација предавања и радионица), праћење и унапређење стања заштићеног подручја (мониторинг: здравственог стања шума, површинских вода – основна хемијска и микробиолошка анализа (1 узорак), фауне птица, лемпенфлоре), спелеолошка истраживања и уређење простора (кошење појединих локација – видиковаца, излетишта и стаза).

Констатовано је да је подручје за које се израђује Програм управљања заштићено подручје Споменик природе „Лазарев кањон” (Уредба о заштити споменика природе „Лазарев кањон”) - природно добро од изузетног значаја I категорије, на ком је дефинисан режим заштите II степена. Такође, заштићено подручје је део еколошки значајног подручја „Кучајске планине” еколошке мреже Републике Србије (Уредба о еколошкој мрежи, „Службени гласник РС”, број 102/10).

На подручју заштићеног природног добра Споменик природе „Лазарев кањон”, забележене су заштићене биљне врсте: дремовац (*Leucosium vernum*), девесиљ (*Ferula heuffelii*), игличасти различак (*Centaurea triniifolia*), длакава сипаница (*Herniaria hirsuta*), каћунак зовин (*Dactylorhiza sambucina* subsp. *sambucina*), мало балоче (*Gagea minima*), бабалушка (*Sternbergia colchiciflora*), чистац (*Sideritis montana* subsp. *montana*), српска рамонда (*Ramonda serbica*) и друге, па је у складу са тим потребно сачувати њихова станишта и пратити бројност њихових популација. Забележене су колоније слепих мишева: дугопрсти вечерњак (*Myotis capaccinii*), средоземни потковичар (*Rhinolophus blasii*), јужни потковичар (*Rhinolophus euryale*) и дугопрсти вечерњак (*Myotis capaccinii*), чије популације треба пратити. Такође је забележено присуство медведа (*Ursus arctos*) и дивокозе (*Rupicapra rupicapra*), као и три врсте бескичмењака: *Micropterna testacea*, *Potamophylax cingulatus*, *Brachyptera seticornis*. Све наведене врсте су заштићене на основу Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака,

животиња и гљива („Службени гласник РС” бр. 5/10, 47/11, 32/16, 98/16), а чија заштита се у складу са чланом 2. Правилника спроводи забраном коришћења, уништавања и предузимања свих активности којима се могу угрозити дивље врсте и њихова станишта, као и предузимањем мера и активности на управљању њиховим популацијама.

Ранијим истраживањима на ширем подручју Лазаревог кањона регистровано је око 160 спелеолошких објеката. На овом простору су неки од најдужих и најдубљих објеката Србије, Лазарева пећина (16.041 m), Верњикица (1.015 m), Дубашничка јама (-276 m) и други, по чему је ово врло значајно подручје подземног карста.

У складу са горе наведеним издаје се Решења о условима заштите природе за израду Програма управљања Спомеником природе „Лазарев кањон” за 2025. годину. За све друге радове/активности на предметном подручју, или промене планске/пројектне документације, потребно је поднети нови захтев.

Подносилац захтева је платио Републичку административну таксу у износу од 940,00 дин, ослобођен је плаћања таксе за издавање решења о условима заштите природе по тарифном броју 186а Закона о републичким административним („Службени гласник РС”, бр. 43/03, 51/03 - испр., 61/05, 101/05 - др. закон, 5/09, 54/09, 50/11, 70/11 - усклађени дин. изн., 55/12 - усклађени дин. изн., 93/12, 47/13 - усклађени дин. изн., 65/13 - др. закон, 57/14 - усклађени дин. изн., 45/15 - усклађени дин. изн., 83/15, 112/15, 50/16 - усклађени дин. изн., 61/17 - усклађени дин. изн., 113/17, 3/18 - испр., 50/18 - усклађени дин. изн., 95/18, 38/19 - усклађени дин. изн., 86/19, 90/19 - испр., 98/20 - усклађени дин. изн., 144/20, 62/21 - усклађени дин. изн., 138/22, 54/23 - усклађени дин. изн. и 92/23).

Поука о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба Влади Републике Србије у року од 15 дана од дана његовог пријема. Жалба се предаје непосредно Министарству заштите животне средине у Београду, Немањина 22-26, 11000 Београд или путем поште са доказом о уплати републичке административне таксе у износу од 560 динара, по тарифном броју 6 Закона о републичким административним таксама („Службени гласник РС”, бр. 43/03, 51/03 - испр., 61/05, 101/05 - др. закон, 5/09, 54/09, 50/11, 70/11 - усклађени дин. изн., 55/12 - усклађени дин. изн., 93/12, 47/13 - усклађени дин. изн., 65/13 - др. закон, 57/14 - усклађени дин. изн., 45/15 - усклађени дин. изн., 83/15, 112/15, 50/16 - усклађени дин. изн., 61/17 - усклађени дин. изн., 113/17, 3/18 - испр., 50/18 - усклађени дин. изн., 95/18, 38/19 - усклађени дин. изн., 86/19, 90/19 - испр., 98/20 - усклађени дин. изн., 144/20, 62/21 - усклађени дин. изн., 138/22, 54/23 - усклађени дин. изн. и 92/23).

ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР

Достављено:

- Јавно предузеће „Србијашуме”,
Булевар Михајла Пупина бр. 113, 11070 Нови Београд;
- Завод за заштиту природе Србије,
Јапанска 35, 11070, Нови Београд;
- Инспекција за заштиту животне средине;
- Архива.